

**Besluit van de Raad van het BIPT
van 17 augustus 2021
betreffende
de verklaring van conformiteit van het
kostentoerekeningssysteem van bpost voor 2019**

niet-vertrouwelijke versie

INHOUDSOPGAVE

1. VOORWERP	3
2. RETROACTA	3
3. JURIDISCHE ASPECTEN	4
3.1. Toepasselijke teksten	4
3.2. Procedure en bevoegdheid van het BIPT.....	7
3.3. Beginselen van kostenverdeling	8
4. WIJZIGINGEN INGEVOERD DOOR BPOST IN 2019.....	11
5. OVEREENSTEMMINGSVERKLARING.....	12
6. BEROEPSMOGELIJKHEDEN	13

1. VOORWERP

1. Dit besluit heeft betrekking op de verklaring van overeenstemming of van niet-overeenstemming van het kostentoerekeningsstelsel van bpost voor 2019, waarvan sprake in artikel 19 van het koninklijk besluit van 25 april 2014 betreffende de analytische boekhouding van de aanbieder van de universele postdienst (hierna het "KB van 25 april 2014"), genomen ter uitvoering van de artikelen 144quinquies tot 144septies van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven¹ (hierna de "wet van 21 maart 1991"), ongewijzigd vervangen door de artikelen 20 tot 22 van de wet van 26 januari 2018 betreffende de postdiensten (hierna "de nieuwe postwet"), met ingang vanaf 10 februari 2018.

2. RETROACTA

2. In het kader van de controle van zijn analytische boekhouding 2019, die het voorwerp uitmaakt van dit besluit, heeft bpost op 22 april 2020 informatie betreffende de lijst met producten aangaande 2019 doorgestuurd. Na analyse van de nieuwe productenlijst, formuleerde het BIPT op 20 mei vervolgens per schrijven vragen aangaande de 108 productlijnen die werden geschrapt alsook aangaande de 16 nieuwe productlijnen die werden toegevoegd voor 2019. Op 10 juni volgde het antwoord van bpost. Op 28 oktober maakte het BIPT resterende onduidelijkheden omtrent specifieke productlijnen, aangaande de beschrijving van productlijnen, redenen van schrappingen en effecten op het detail van rapportering naar de toekomst, over aan bpost. Op 9 november volgde vervolgens een gesprek omtrent deze openstaande vragen. Waarna bpost op 10 november, 8 en 9 december 2020 ook verdere, diepgaande schriftelijke antwoorden en correcties voorzag. Op 26 januari 2021 keurde het BIPT vervolgens de wijzigingen aan de productenlijst voor 2019 goed.
3. Op 17 juni 2020 ontving het BIPT informatie van bpost aangaande de analytische boekhouding 2019; de dossiers aangaande de analytische boekhouding 2017 en 2018 waren op dat moment nog lopende. Op 2 april 2021 ontving het BIPT vervolgens het ontwerpverslag van het College van Commissarissen. Daar dit verslag melding maakte van wijzigingen die door het College van Commissarissen werden gedetecteerd maar die niet door bpost waren opgenomen waren in de LOG-file², formuleerde het BIPT vragen ter verduidelijking richting het College van Commissarissen en bpost. Op 4 en 5 mei ontving het BIPT vervolgens duiding hieromtrent van bpost.
4. Overeenkomstig artikel 19 van de statutwet dat stelt dat "*de Raad van het BIPT elke persoon die rechtstreeks en persoonlijk bij een besluit betrokken is, de gelegenheid [geeft] om vooraf gehoord te worden. De besluiten van de Raad worden meegedeeld aan de personen die rechtstreeks en persoonlijk betrokken zijn en aan de minister.*" heeft bpost vanaf 17 juni 2021 de mogelijkheid gekregen om opmerkingen te formuleren betreffende het ontwerpbesluit. Het ontwerpbesluit is tevens per brief van 17 juni 2021 ter informatie toegestuurd aan het College van Commissarissen. Op 22 juli 2021 heeft het BIPT de meldingen van vertrouwelijke passages ontvangen van bpost, er waren (aangaande 2019) geen opmerkingen.

---

¹ B.S., 27/03/1991.

² Dit is een document in Excel waarin de voornaamste wijzigingen in drivers, resources, activiteiten en producten zijn opgenomen.

3. JURIDISCHE ASPECTEN

3.1. Toepasselijke teksten

5. Dit besluit wordt genomen krachtens artikel 144septies van de wet van 21 maart 1991, vervangen door artikel 22 van de nieuwe postwet, met ingang vanaf 10 februari 2018, en artikel 19 van het KB van 25 april 2014. Deze bepalingen vormen de omzetting van artikel 14 van Richtlijn 97/67/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 1997 betreffende gemeenschappelijke regels voor de ontwikkeling van de interne markt voor postdiensten in de Gemeenschap en de verbetering van de kwaliteit van de dienst (hierna "Richtlijn 97/67").

Richtlijn 97/67 (art. 14)

6. Artikel 14, § 2, van Richtlijn 97/67 luidt als volgt: *"Aanbieders van de universele dienst houden in hun interne boekhouding afzonderlijke rekeningen bij om een duidelijk onderscheid te kunnen maken tussen elk van de diensten en producten die onder de universele dienst vallen en diensten en producten die er niet onder vallen. De lidstaten maken bij het berekenen van de nettokosten van de universele dienst gebruik van de gegevens van deze gescheiden boekhouding. Dergelijke interne boekhoudingen moeten steunen op consequent toegepaste en objectief gerechtvaardigde normen voor kostentoekening."*
7. Die eis inzake gescheiden boekhouding tussen de diensten en producten die onder de universele dienst vallen en diensten en producten die er niet onder vallen, beoogt de transparantie van de werkelijke kosten die worden teweeggebracht door deze twee categorieën van producten en diensten, om te garanderen dat kruissubsidies de concurrentievoorwaarden in het segment van de universele-dienstverlening niet nadelig beïnvloeden (*cf.* considerans 28 van Richtlijn 97/67 en considerans 41 van Richtlijn 2008/6)).
8. Considerans 41 van richtlijn 2008/6³, die richtlijn 97/67 heeft gewijzigd in die zin dat er een einde werd gemaakt aan de voormalige "voorbehouden diensten" en aldus de vrijmaking van de postmarkt heeft voltooid, preciseert immers dat:

"Aangezien wordt overgegaan naar een markt met volledige mededinging en om te voorkomen dat kruissubsidies de mededinging negatief beïnvloeden, is het aangewezen te blijven verlangen dat de lidstaten voor aanbieders van de universele dienst de verplichting handhaven gescheiden en transparante boekhoudingen te voeren, zij het met de nodige aanpassingen.

Uit hoofde van de aangepaste verplichting dient aan de nationale regelgevende instanties, de mededingingsautoriteiten en de Commissie alle informatie te worden verstrekt die nodig is om besluiten in verband met de universele dienst te nemen en om toezicht te houden op de billijkheid van de marktvoorwaarden totdat er van daadwerkelijke mededinging sprake is. De samenwerking tussen de nationale regelgevende instanties bij de verdere vaststelling van benchmarks en richtsnoeren op dit gebied zou tot een geharmoniseerde toepassing van deze voorschriften moeten bijdragen.

---

³ Richtlijn 2008/6/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 februari 2008 tot wijziging van Richtlijn 97/67/EG wat betreft de volledige voltooiing van de interne markt voor postdiensten in de Gemeenschap, PB O 52, van 27.2.2008, blz. 3-20.

Gescheiden boekhouding en transparantie dient de lidstaten en hun nationale regelgevende instanties voldoende gedetailleerde boekhoudkundige informatie te bieden om:

- *besluiten in verband met de universele dienst te kunnen nemen;*
- *die informatie te kunnen benutten bij het nagaan of de universeledienstverplichtingen nettokosten met zich brengen en een onredelijke financiële last voor de aanbieder van de universele dienst inhouden;*
- *ervoor te zorgen dat de op de universele dienst toegepaste tarieven in overeenstemming zijn met de tariefbeginselen van deze richtlijn;*
- *ervoor te zorgen dat de in deze richtlijn bedoelde beginselen inzake eindkosten worden nageleefd; en*
- *om toezicht te houden op de billijkheid van de marktvoorwaarden totdat er van daadwerkelijke mededinging sprake is."*

9. Artikel 14, §§ 3 en 4, van Richtlijn 97/67 bepaalt dat, behoudens voorafgaande toestemming van de nationale regelgevende instantie en inlichting van de Commissie, de gescheiden boekhouding de kosten als volgt verdeelt:

- a) kosten die direct kunnen worden toegerekend aan een bepaalde dienst of aan een bepaald product, worden aldus toegerekend;
- b) gemeenschappelijke kosten, d.w.z. kosten die niet direct kunnen worden toegerekend aan een bepaalde dienst of aan een bepaald product, worden als volgt toegerekend:
  - i) indien mogelijk worden gemeenschappelijke kosten toegerekend op basis van een directe analyse van de herkomst van de kosten;
  - ii) indien een directe analyse niet mogelijk is, worden de gemeenschappelijke kostencategorieën toegerekend op basis van een onrechtstreekse koppeling met een andere kostencategorie of groep van kostencategorieën waarvoor een directe toerekening mogelijk is; de indirecte koppeling is gebaseerd op vergelijkbare kostenstructuren;
  - iii) indien directe noch indirecte kostentoerekening mogelijk is, wordt de kostencategorie toegerekend op basis van een algemene kostenverdeling die wordt berekend op grond van de verhouding tussen, enerzijds, alle uitgaven die direct of indirect aan de universele dienst worden toegerekend, en, anderzijds, alle uitgaven die direct of indirect aan de andere diensten worden toegerekend;
  - iv) gemeenschappelijke kosten die nodig zijn voor het aanbieden van zowel universele diensten als niet-universele diensten worden dienovereenkomstig toegerekend; voor universele diensten en niet-universele diensten worden dezelfde kostendrijvers gehanteerd.

10. Ten slotte bepaalt artikel 14, § 5, van Richtlijn 97/67: "*De nationale regelgevende instanties zien erop toe dat de overeenstemming met één van de bovengenoemde systemen van bedrijfsadministratie wordt gecontroleerd door een bevoegde instantie die onafhankelijk is van de leverancier van de universele dienst. De lidstaten zorgen voor de periodieke bekendmaking van een verklaring van overeenstemming.*"⁴

Wet van 21 maart 1991 (art. 144quinquies tot en met septies) en de nieuwe postwet (art. 20 tot en met 22)

11. Artikel 144septies van de wet van 21 maart 1991 schrijft het volgende voor:

"Het Instituut ziet erop toe dat :

---

⁴ Wij onderlijnen.

- *de in de artikelen 144quinquies en 144sexies bedoelde interne analytische boekhouding wordt gecontroleerd door het College van Commissarissen of elke andere door het BIPT aangeduide bevoegde instelling die onafhankelijk is van de aanbieder van de universele dienst. De Koning stelt de modaliteiten van de controle op de naleving van de artikelen 144quinquies en 144sexies van de wet vast. De controlekosten worden ten laste genomen door de aanbieder van de universele dienst;*
- *jaarlijks een conformiteitsverklaring wordt gepubliceerd. De inhoud en de modaliteiten van deze publicatie worden vastgesteld door de Koning. De conformiteitsverklaring refereert niet aan en bevat geen vertrouwelijke informatie bepaald in artikel 144sexies, § 5.⁵*

12. Artikel 144septies werd ingevoegd door artikel 20 van het koninklijk besluit van 9 juni 1999. Het verslag aan de Koning preciseert: "Luidens artikel 144septies zal het Instituut, in het kader van zijn algemene controlebevoegdheid gebaseerd op artikel 75 van de wet, erover waken dat de rekeningen van de leverancier van de universele dienst nagekeken worden door een bevoegde en onafhankelijke instelling. De opdracht van het Instituut in het kader van dit artikel 144septies impliceert geen systematisch onderzoek van de boekhouding van de leverancier van de universele dienst, maar laat het toe te beschikken over betrouwbare gegevens wanneer een bijzondere controle noodzakelijk blijkt"⁶.

13. Artikel 75 van de wet van 21 maart 1991, waaraan wordt gerefereerd, werd opgeheven door de statutwet en vervangen door artikel 14 van diezelfde wet, dat voorziet in de algemene controlebevoegdheid van het BIPT onder andere wat betreft de naleving van de postwet en de uitvoeringsbesluiten ervan (3°), met inbegrip van de bepalingen betreffende de analytische boekhouding.

De artikelen 144quinquies tot 144septies werden opgeheven door artikel 36 van de nieuwe postwet en werden, ongewijzigd, opgenomen in de artikelen 20 tot en met 22 van de nieuwe postwet, die van toepassing zijn vanaf 10 februari 2018. Het koninklijk besluit van 25 april 2014 blijft overigens van toepassing onder de gelding van de nieuwe postwet.

KB van 25 april 2014 betreffende de analytische boekhouding van de aanbieder van de universele dienst

14. Het KB van 25 april 2014 betreffende de analytische boekhouding van de universeledienstverlener definieert de nadere bepalingen voor de controle van de inachtneming van de artikelen 144quinquies en 144sexies van de wet van 21 maart 1991 en van de artikelen 20 en 21 van de nieuwe postwet. Deze nadere bepalingen worden beschreven in de volgende punten (zie de punten 0 'Procedure en bevoegdheid van het BIPT' en 3.3 hieronder "Beginselen van kostenverdeling").

---

⁵ Wij onderlijnen.

⁶ Verslag aan de Koning van het KB van 9 juni 1999 tot omzetting van de verplichtingen die voortvloeien uit de van kracht zijnde richtlijn 97/67/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 1997 betreffende gemeenschappelijke regels voor de ontwikkeling van de interne markt voor postdiensten in de Gemeenschap en de verbetering van de kwaliteit van de dienst, *BS*, 18/08/1999.

3.2. Procedure en bevoegdheid van het BIPT

15. **Verzamelen van de informatie met betrekking tot de analytische boekhouding:** Artikel 144sexies, § 5, van de wet van 21 maart 1991 en artikel 21, § 4 van de nieuwe postwet schrijven voor: "*De aanbieder van de universele dienst houdt een document bij omtrent zijn analytische boekhouding dat voldoende gedetailleerde gegevens bevat in verband met de systemen voor analytische boekhouding die hij gebruikt en waarin de door deze systemen gegenereerde gedetailleerde boekhoudgegevens zijn opgenomen*".
16. Krachtens artikel 2 van het KB van 25 april 2014 wordt de vertrouwelijke informatie, bedoeld in de bijlage bij het KB van 25 april 2014, ter beschikking gehouden van de auditeur gedurende de 60 dagen die volgen op de afsluiting van de algemene boekhouding en, op verzoek, aan het BIPT en aan de Europese Commissie gericht (§ 1). De niet-vertrouwelijke versie (§ 2) wordt uit eigen beweging aan het BIPT alsook aan de auditeur verstrekt en gepubliceerd op de website van de aanbieder van de universele dienst, na goedkeuring door het BIPT.
17. Dat document omvat ten minste:
  - de reikwijdte van de analytische boekhouding;
  - een beschrijving van de structuur van de werkwijze voor toewijzing via de activiteiten;
  - de toerekeningsmethodes voor de directe, indirecte en algemene kosten;
  - de manieren voor toewijzing van de middelen, de lijsten met de cost drivers per hoofdactiviteit;
  - de rechtvaardiging van elke wijziging van een van de hierboven beoogde elementen ten opzichte van het voorgaande jaar.
18. **Opstelling van de lijst van de producten:** overeenkomstig artikel 144quinquies, § 2, van de wet van 21 maart 1991, artikel 20 van de nieuwe postwet en artikel 13 van het KB van 25 april 2014 legt de aanbieder van de universele dienst elk jaar ter goedkeuring van het Instituut de categorie voor waartoe elk van de diensten die hij aanbiedt, behoort (universeel, openbaar of commercieel). Tegelijk verstrekt de universeledienstverlener aan het BIPT alle voorstellen tot wijziging in het jaar dat voorafgaat aan hun invoering. Zodra de lijst van de producten is goedgekeurd door het BIPT, wordt ze aan de auditeur bezorgd.
19. **Opstelling van de lijst van de cost drivers:** elk jaar verstrekt de universeledienstaanbieder aan het BIPT en aan de auditeur, binnen 30 dagen na de goedkeuring door de algemene vergadering van de algemene boekhouding de lijst met de cost drivers die een rol spelen in zijn kostenmodel, alsook een gemotiveerde lijst van de voornaamste wijzigingen en de verificatie van het causale verband (art. 9 en 10, KB 25 april 2015).
20. **Controle door de auditeur:** de auditeur gaat na of de causale verbanden tussen de cost drivers en de activiteiten economisch aanvaardbaar zijn en voldoen aan de hiërarchie van verdelingsregels opgenomen in artikel 144sexies van de wet van 21 maart 1991 en in artikel 21 van de nieuwe postwet (art. 11, KB 25 april 2014).
21. Artikel 18 van het KB van 25 april 2014 stelt:

"Het jaarlijkse verslag van de auditeur bevat op zijn minst de gedocumenteerde beschrijving van de uitgevoerde verificaties, indien van toepassing de vastgestelde onregelmatigheden, zijn aanbevelingen en zijn conclusies.

*Het verslag van de auditeur dient als basis voor de overeenstemmingsverklaring gepubliceerd door het Instituut.*⁷

22. De verificaties waarnaar artikel 18 van het KB van 25 april 2014 verwijst, worden beschreven in de artikelen 8 en 11 tot 17 van het besluit.
23. Het gaat om de volgende verificaties:
- in overeenstemming brengen van de analytische boekhouding met de algemene boekhouding (art. 8);
  - het causale verband tussen de cost drivers en de activiteiten (art. 11);
  - verificatie via peiling van de juistheid van de statistische gegevens die worden ingevoerd in het costing-model van de universeledienstverlener (art. 12);
  - verificatie van de juistheid van de indeling van de producten en diensten in universele, openbare of commerciële producten of diensten (art. 14-15);
  - verificatie van de procedures inzake wijziging en invoering van de basisgegevens in de analytische boekhouding (art. 16-17).
24. **Verklaring van overeenstemming of niet-overeenstemming:** Artikel 19 van het KB van 25 april 2014 schrijft voor: "*Het Instituut richt elk jaar een verklaring van overeenstemming of niet-overeenstemming aan de universeledienstaanbieder op basis van het verslag bedoeld in artikel 18 van dit besluit. Het besluit van het Instituut met deze verklaring wordt gepubliceerd op zijn website.*"⁸

3.3. Beginzelen van kostenverdeling

25. De hiërarchie van verdelingsregels waarin artikel 14, § 3, van Richtlijn 97/67 voorziet, wordt identiek overgenomen in artikel 144sexies, § 1, van de wet van 21 maart 1991 en in artikel 2, § 1, van de nieuwe postwet. Het kan als volgt worden samengevat:
- 1) CATEGORIE 1: Eerst moeten de kosten worden toegewezen die direct kunnen worden toegerekend aan een bepaalde dienst of aan een bepaald product ("specifieke kosten").
  - 2) CATEGORIE 2: In tweede instantie moeten de kosten die niet konden worden toegewezen overeenkomstig de eerste regel ("gemeenschappelijke kosten") worden toegewezen volgens de directe herkomst van die kosten.
  - 3) CATEGORIE 3: In derde instantie moeten de kosten die niet konden worden toegewezen overeenkomstig de regels 1 en 2 worden toegerekend volgens een onrechtstreekse koppeling met een andere kostencategorie, gebaseerd op vergelijkbare kostenstructuren.
  - 4) CATEGORIE 4: In vierde instantie moeten de kosten die niet konden worden toegerekend overeenkomstig de regels 1, 2 en 3 worden toegerekend naar rata van de kosten die reeds toegerekend zijn aan de diensten en producten van het type "UD" en "niet-UD".

---

⁷ Wij onderlijnen.

⁸ Wij onderlijnen.

26. Ter verduidelijking van de Europese wetgeving wordt in artikel 144, lid 3, en artikel 21, lid 2, verder bepaald dat : *"De verdeling van de kosten wordt gedaan door de aanbieder van de universele dienst overeenkomstig de principes bedoeld in § 1. "Dit gebeurt volgens de methode van de volledige kostentoewijzing, bekend onder de naam "FDC - Fully Distributed Cost" (of "Fully Allocated Cost") waarbij gebruik wordt gemaakt van het principe "ABC-Activity Based Costing" dat de kosten aan de producten toerekent op grond van de activiteiten."*
27. Krachtens art. 6 van het KB van 25 april 2014 zijn de volgende basisprincipes van toepassing op het systeem voor kostentoe rekening van de universeledienstverlener⁹:
- **Causaliteitsbeginsel (art. 6, 1°)**: de kosten moeten direct of indirect worden toegeschreven aan de diensten die deze kosten hebben "veroorzaakt". Dit veronderstelt dat de relevantie van elke kostenpost wordt nagegaan, dat de relevante kostenfactor ("cost driver") wordt geïdentificeerd en gekwantificeerd en dat die cost driver wordt gebruikt voor het toewijzen van de daarmee overeenstemmende kosten.
- Methodes van het type "Activity-Based Costing" (ABC) moeten worden gebruikt. ABC is een methode die gebaseerd is op cost drivers die de kosten volgen en toewijzen aan de hand van de uitgevoerde activiteiten en waarbij duidelijke causale verbanden kunnen worden gelegd tussen de activiteiten, de kosten die ermee verband houden en de resultaten van die activiteiten.
- **Objectiviteitsbeginsel (art. 6, 2°)**: de toekenning van de kosten moet objectief zijn. Dit concept, zoals gebruikt om de boekhouding volgens de ABC-methode vast te leggen, verwijst naar het feit dat de rekeningen worden bepaald op basis van objectieve feiten (cf. artikel 7 hieronder, met betrekking tot de kwaliteit van de informatie waarmee rekening wordt gehouden);
  - **Consistentiebeginsel (art. 6, 3°)**: de verdelingsregels moeten in de mate van het mogelijke vergelijkbaar zijn van jaar tot jaar. Wanneer veranderingen in de methode, structuur, interne organisatie of werking een aanzienlijke impact hebben, moeten de aard en de rechtvaardiging van die veranderingen duidelijk worden uiteengezet.
  - **Transparantiebeginsel (art. 6, 4°)**: het systeem voor kostentoe rekening moet voldoende worden gedetailleerd en volledig gedocumenteerd. De operator moet de gebruikte methodes en het kostentoe rekeningssysteem uitvoerig kunnen uitleggen. Een behoorlijk onderlegde lezer moet bij het lezen van de beschrijving verstrekt door de operator de algemene structuur van het kostentoe rekeningssysteem kunnen begrijpen, alsook de evaluatie- en verdelingsprincipes van de kosten, en zich een oordeel kunnen vormen over de redelijkheid van die principes.
28. Bovendien moet conform artikel 7, § 1, van het KB van 25 april 2014 de informatie die wordt gebruikt door het systeem en de informatie die er uit wordt afgeleid:
- **Relevant zijn (art. 7, § 1, 1°)**: namelijk nuttig zijn voor het besluitvormingsproces (in dit geval gaat het om de besluiten waartoe de regulator kan genoopt worden) en te gepasten tijde beschikbaar zijn;

---

⁹ Wat betreft de interpretatie van deze principes, cf. m.n. het gemeenschappelijk standpunt van de ERGP (ERGP (12) 28 Rev. 1 – Common Position on cost allocation rules), beschikbaar via deze link: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/14289/attachments/1/translations>.

- **Betrouwbaar zijn (art. 7, § 1, 2°):** namelijk volledig, vrij van materiële en systematische fouten, waardoor een waarheidsgetrouw beeld wordt weergegeven. Wanneer steekproeven gebruikt worden om de toewijzing van de kosten af te leiden, moeten de steekproefmethodes steunen op erkende statistische technieken;
- **Vergelijkbaar zijn (art. 7, § 1, 3°):** om zo de ontwikkelingen en verschillen in de tijd tot uiting te brengen;
- **Materieel zijn (art. 7, § 1, 4°):** informatie is materieel als de weglating ervan of een onjuiste weergave redelijkerwijze een invloed heeft op de interpretatie van de resultaten of de besluiten die op basis van het kostentoerekeningssysteem moeten worden genomen;
- **Verifieerbaar zijn (art. 7, § 1, 5°):** de gegevens moeten kunnen worden gevolgd en op elkaar worden afgestemd aan de hand van een toewijzingsprocedure, vanaf de brongegevens tot het eindresultaat. De operator moet bovendien de nodige gegevens bewaren om de controle van het kostentoerekeningssysteem mogelijk te maken.

4. WIJZIGINGEN INGEVOERD DOOR BPOST IN 2019

29. Het College van Commissarissen gaat jaarlijks de wijzigingen na aangaande de cost drivers gehanteerd door bpost in het kader van hun analytische boekhouding. Basis hiervoor is een lijst met motiveringen voor de doorgevoerde wijzigingen en een verificatie van het logische verband tussen de bron en de bestemming. Bpost stelt hiertoe de 'LOG-file' ter beschikking. Dit is een document in Excel waarin de voornaamste wijzigingen in drivers, resources, activiteiten en producten zijn opgenomen. Over eventuele wijzigingen in de structuur en bijbehorende motivering wordt het College van Commissarissen geïnformeerd door een aparte presentatie van bpost in PowerPoint. Over het gebruik van de LOG-file maakte het College van Commissarissen volgende opmerkingen in zijn verslag (zie ook het volledige verslag in bijlage):
- *"Op basis van onze werkzaamheden met betrekking tot de LOG-file werd opgemerkt dat deze file consistent en goed gestructureerd is gedocumenteerd, hetgeen het nazicht ervan vereenvoudigt.*
  - *Uit onze werkzaamheden blijkt dat sommige wijzigingen in de LOG-file beter gemotiveerd zijn dan andere. In het geval de aard of de motivatie van de wijzigingen niet voldoende duidelijk waren in de LOG-file, werd de nodige uitleg en onderbouw aangeleverd door het Profitability & Costing team. In de LOG-file zelf is geen informatie of definitie beschikbaar met betrekking tot nieuw gecreëerde drivers.*
  - *Tijdens onze werkzaamheden bleek dat de LOG-file niet alle wijzigingen bevat: bij het vergelijken van het model 2019 ten opzichte van 2018bis, werden wijzigingen gedetecteerd die niet opgenomen waren in de LOG-file. Het proces om wijzigingen op te nemen in de LOG-file werd bijgevolg niet altijd nageleefd. Wel kregen we bij navraag voldoende uitleg en onderbouw en zijn in het model de betrokken allocaties correct en als dusdanig toegepast."*
30. Het is het ontbreken van deze wijzigingen in de LOG-file die het BIPT ertoe aanzette om vragen ter verduidelijking hieromtrent aan zowel het College van Commissarissen als bpost te stellen. Hieruit bleek dat het ging om vier wijzigingen die het College van Commissarissen bijkomend detecteerde.
31. Voor twee van deze wijzigingen, respectievelijk onder 'modified source': 'BCG221-finance & accounting' en 'BCG037-general cost' ging het volgens het antwoord van bpost van 4 mei 2021 niet om een effectieve wijziging van cost driver. Er had enkel een wijziging in nomenclatuur, zijnde de naam van de cost driver, plaatsgevonden, zodat er in wezen geen eigenlijke wijziging aangaande de kostenallocatie had plaatsgegrepen. Ter info, de nomenclatuur wijzigde van 'Direct R-A' naar 'Direct'.
32. De derde vastgestelde wijziging was de vorming van een nieuwe pool van middelen ('modified source': 'RP_Bonus' bij 'modified destination': 'U-Terminals dues') voor de toewijzing aan producten. Dit was een boekhoudkundige verandering die volgens bpost op het laatste moment werd doorgevoerd en bijgevolg niet was gedocumenteerd. Deze onoplettendheid was echter niet materieel, aangezien de betrokken pool ongeveer [VERTROUWELIJK] euro bedraagt. Naar aanleiding van de vraag van het College van Commissarissen is de wijziging, volgens bpost, inmiddels correct gedocumenteerd.
33. De laatste wijziging die het College van Commissarissen niet in de LOG-file had aangetroffen, was in realiteit wel degelijk in de LOG-file opgenomen, maar onder een beschrijving die verscheidene wijzigingen omvatte. Deze verscheidene wijzigingen konden volgens bpost onder dezelfde noemer worden gebracht.
34. Op 5 mei 2021 verschaftte bpost tevens de volledige LOG-file.

35. Het BIPT kon de door bpost aangehaalde niet-materiële impact vaststellen via de evolutie van de kostentoewijzing. Figuur 1 hieronder verstrekt immers een overzicht van de evolutie van de verdeling van de kosten tussen de vier product- en dienstcategorieën van bpost. In deze figuur worden de producten en diensten die onder de universele dienst vallen, weergegeven met de letter "U", de producten en diensten van algemeen economisch belang die niet onder de universele dienst vallen, met de letter "P", de commerciële producten en diensten met de letter "C" en ten slotte de "interne" producten en diensten met de letter "S".

Figuur 1: Evolutie van de kostentoewijzing tussen categorieën

- [VERTROUWELIJK]

Bron: BIPT

36. Voor het jaar 2016 komt heel duidelijk een trendbreuk naar voren in de natuurlijke evolutie van de relatieve kosten.
37. Tijdens de drie eerste jaren (2013-2015) stellen we immers een vermindering vast van de relatieve kosten toegerekend aan de producten en diensten die onder de universele dienst vallen ("U") door de afname van de volumes voor die categorie, terwijl de commerciële producten en diensten ("C") in omgekeerde zin evolueren door de toename van de volumes in die laatste categorie.
38. Voor het jaar 2016 kan een breuk in die tendens worden opgemerkt door wijzigingen die bpost heeft doorgevoerd in zijn kostentoerekeningsmethode. De relatieve kosten vertegenwoordigd door de commerciële producten en diensten ("C") komen terug op het niveau van 2013 terwijl de kosten vertegenwoordigd door de producten en diensten van algemeen economisch belang ("P") en, in het bijzonder, door de producten en diensten die onder de universele dienst vallen ("U"), toenemen.
39. De oorspronkelijk vastgestelde trend voor de periode 2013-2015, gebaseerd op de evolutie van de volumes, zet vervolgens zijn koers verder vanaf het jaar 2017, zoals kan worden gezien door de kosten in verband met elke categorie voor het jaar 2017 te vergelijken met deze voor het jaar 2016.
-
40. Naar aanleiding van het besluit van de Raad van het BIPT van 10 oktober 2019 betreffende de verklaring van niet-overeenstemming van de analytische boekhouding 2016, wordt voor het jaar 2018 een normalisatie van de kostentoerekening vastgesteld tussen enerzijds de commerciële producten en diensten ("C") en anderzijds de producten en diensten die onder de universele dienst vallen ("U") en de producten en diensten van algemeen economisch belang ("P"). Anno 2019 wordt deze laatste trend verdergezet.

5. OVEREENSTEMMINGSVERKLARING

41. Het BIPT richt via dit besluit een verklaring van overeenstemming aan de universeledienstverlener wat betreft zijn analytische boekhouding van 2019, conform artikel 19 van het KB van 25 april 2014.

42. Het BIPT behoudt zich het recht voor om over te gaan tot elke nuttige verificatie wat betreft de inachtneming van de beginselen van kostenverdeling in het kader van de latere jaren, waarbij het niet alleen gaat om de niet in overeenstemming verklaarde veranderingen en de gemaakte opmerkingen voor de analytische boekhouding 2016-2017, maar ook om de kostentoerekeningsmethode van bpost in zijn geheel.
43. In de bijlagen bij dit besluit is het verslag opgesteld door het College van Commissarissen van bpost opgenomen (Bijlage 1).

6. BEROEPSMOGELIJKHEDEN

44. Overeenkomstig artikel 2, § 1, van de wet van 17 januari 2003 betreffende de rechtsmiddelen en de geschillenbehandeling naar aanleiding van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector hebt u de mogelijkheid om tegen dit besluit beroep in te stellen bij het Marktenhof, Poelaertplein 1, B-1000 Brussel. Het beroep wordt, op straffe van nietigheid die ambtshalve wordt uitgesproken, ingesteld door middel van een ondertekend verzoekschrift dat wordt ingediend ter griffie van het hof van beroep van Brussel binnen een termijn van zestig dagen na de kennisgeving van het besluit of bij gebreke aan een kennisgeving, na de publicatie van het besluit of bij gebreke aan een publicatie, na de kennisname van het besluit.
45. Het verzoekschrift bevat op straffe van nietigheid de vermeldingen vereist door artikel 2, § 2, van de wet van 17 januari 2003 betreffende de rechtsmiddelen en de geschillenbehandeling naar aanleiding van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector. Indien het verzoekschrift elementen bevat die u als vertrouwelijk beschouwt, dan moet u dat uitdrukkelijk aangeven en op straffe van nietigheid, een niet-vertrouwelijke versie van dat verzoekschrift indienen. Het Instituut publiceert op zijn website het verzoekschrift dat door de griffie van het gerecht genotificeerd is. Elke belanghebbende partij kan in de zaak tussenkomen binnen dertig dagen na deze publicatie.

Axel Desmedt
lid van de Raad

Jack Hamande
lid van de Raad

Luc Vanfleteren
lid van de Raad

Michel Van Bellinghen
voorzitter van de Raad

Bpost NV van publiek recht
Muntcentrum
1000 Brussel

17 juni 2021

Overeenkomstig artikel 22 §1 van de wet van 26 januari 2018¹, het koninklijk besluit van 25 april 2014² en de opdrachtbrief brengen wij verslag uit over de door ons overeengekomen en verrichtte bijzondere werkzaamheden met betrekking tot specifieke financiële informatie. Onze opdracht werd uitgevoerd overeenkomstig de International Standards on Related Services (ISRS 4400) ("Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden met betrekking tot financiële informatie").

De draagwijdte van deze opdracht werd gespecificeerd in bovenvermeld Koninklijk Besluit. Meer bepaald omvat deze opdracht bepaalde controlewerkzaamheden met betrekking tot de analytische boekhouding van bpost NV van publiek recht (hierna "bpost") voor het boekjaar 2019. Onze werkzaamheden werden uitgevoerd en zijn afgesloten in overeenstemming met bovenvermelde specificaties. Dit rapport kan enkel worden aangewend in het kader van voornoemde opdracht en kan bijgevolg niet worden gebruikt voor enige andere doelstelling, noch worden overgemaakt aan partijen, andere dan bpost of het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie ("BIPT"). In geen enkel geval kunnen wij aansprakelijk worden gesteld ten aanzien van andere partijen dan bpost en het BIPT.

De hierna opgelijste en uitgevoerde werkzaamheden betreffen geen volkomen controle, noch een beperkt nazicht, zoals gedefinieerd in de "International Standards on Auditing" ("ISA"). Bijgevolg formuleren wij geen oordeel over de getrouwheid van de analytische boekhouding van bpost in haar geheel. Volledigheidshalve wijzen wij er nog op dat, indien wij aanvullende werkzaamheden zouden hebben verricht of een volledige controle zouden hebben uitgevoerd, wellicht andere bevindingen aan het licht zouden kunnen zijn gebracht die voor u mogelijk van belang zouden kunnen zijn geweest. Deze controle van de analytische boekhouding is een volledige controle in de betekenis van de postale wet en zou al dusdanig volstaan om te besluiten of bpost al dan niet voldoet aan haar wettelijke verplichting betreffende analytische boekhouding.

Onze, in het kader van bovenvermelde opdracht, uitgevoerde en overeengekomen specifieke werkzaamheden zijn hieronder samengevat:

1. Reconciliatie van de analytische boekhouding met de algemene boekhouding;
2. Verificatie via peiling van het causale verband tussen de cost drivers en de activiteit van de analytische boekhouding;
3. Verificatie via peiling van de juistheid van de statistische gegevens die worden ingevoerd in het costing-model van bpost;

¹ Wet betreffende de postdiensten

² Koninklijk besluit betreffende de analytische boekhouding van de aanbieder van de universele postdienst.

4. Verificatie van de juistheid van de classificatie van de producten in klasse "Universeel", "Openbaar" en "Commercieel" in navolging van artikel 2, §2, en artikel 13 van het KB van 25 april 2014;
5. Verificatie van de processen/procedures inzake wijziging en invoering van de basisgegevens in de analytische boekhouding.

Feitelijke bevindingen

Onze feitelijke bevindingen, die voortvloeien uit onze uitgevoerde werkzaamheden, zijn hierna samengevat:

► Met betrekking tot punt 1

De bedrijfsopbrengsten evenals de bedrijfskosten opgenomen in de analytische boekhouding konden worden afgestemd met de bedrijfsopbrengsten en de bedrijfskosten van de algemene boekhouding. De elementen die deze afstemming mogelijk maken, werden geïdentificeerd en naar behoren verklaard.

► Met betrekking tot punt 2:

1. Nazicht en documentatie van de wijzigingen in cost drivers

- Het BIPT vraagt jaarlijks een lijst te verschaffen met de voornaamste wijzigingen i.v.m. de cost drivers, een lijst met motiveringen voor de doorgevoerde wijzigingen en een verificatie van het logische verband tussen de bron en de bestemming. bpost stelt hiertoe de LOG-file ter beschikking. Dit is een document in Excel waarin de voornaamste wijzigingen in drivers, resources, activiteiten en producten zijn opgenomen. Over eventuele wijzigingen in de structuur en bijbehorende motivering worden we geïnformeerd door een aparte presentatie in PowerPoint. Over het gebruik van de LOG-file kunnen volgende opmerkingen worden gemaakt :

- Op basis van onze werkzaamheden met betrekking tot de LOG-file werd opgemerkt dat deze file consistent en goed gestructureerd is gedocumenteerd, hetgeen het nazicht ervan vereenvoudigt.
- Uit onze werkzaamheden blijkt dat sommige wijzigingen in de LOG-file beter gemotiveerd zijn dan andere. In het geval de aard of de motivatie van de wijzigingen niet voldoende duidelijk waren in de LOG-file, werd de nodige uitleg en onderbouw aangeleverd door het Profitability & Costing team. In de LOG-file zelf is geen informatie of definitie beschikbaar met betrekking tot nieuw gecreëerde drivers.
- Tijdens onze werkzaamheden bleek dat de LOG-file niet alle wijzigingen bevat: bij het vergelijken van het model 2019 ten opzichte van 2018bis, werden wijzigingen gedetecteerd die niet opgenomen waren in de LOG-file. Het proces om wijzigingen op te nemen in de LOG-file werd bijgevolg niet altijd nageleefd. Wel kregen we bij navraag voldoende uitleg en onderbouw en zijn in het model de betrokken allocaties correct en als dusdanig toegepast.

2. Evaluatie van de voornaamste wijzigingen in cost drivers

- Wij hebben steekproefsgewijs 25 wijzigingen in cost drivers geselecteerd en de economische aanvaardbaarheid van deze wijzigingen geëvalueerd. Op basis van onze werkzaamheden

kunnen wij besluiten dat we geen opmerkingen hebben over de economische aanvaardbaarheid van de doorgevoerde wijzigingen:

- Sommige wijzigingen zijn doorgevoerd om het allocatiemodel van bpost te aligneren met evoluties in de structuur of de operaties van de onderneming. Uit onze selectie van 25 wijzigingen, werden 12 wijzigingen doorgevoerd vanwege bovenstaande redenen. De geldigheid en de causaliteit van deze wijzigingen werd geverifieerd.
  - Binnen de steekproef zijn 4 van de 25 wijzigingen doorgevoerd om de kostenallocaties binnen het model te verfijnen zodat deze op een meer nauwkeurige manier de operaties zou reflecteren. De geldigheid en de causaliteit van deze wijzigingen werd geverifieerd.
  - Sommige wijzigingen zijn doorgevoerd om de nomenclatuur binnen het allocatiemodel aan te scherpen. In 2019 betrof dit 8 van de 25 wijzigingen. De geldigheid en causaliteit van ook deze wijzigingen werd geverifieerd.
  - Een laatste wijziging is doorgevoerd doordat de betreffende kostobjecten in 2019 zijn verwijderd uit het allocatiemodel. De operationele activiteit "A-BU-MAIL-INT-GEN-INT001-XXXXXXXXXXXX (BPI Operations One-Offs)" werd verwijderd door de exceptionele aard van de kosten in 2018 (ten belope van € [REDACTED]). Deze kosten werden in 2019 niet meer opnieuw gemaakt.
- Sinds 2010 wordt een groot deel van de ondersteunende diensten reeds naar de operationele diensten/resources in het boekhoudsysteem I-promis verdeeld. Deze wijziging werd doorgevoerd in het kader van de implementatie van de nieuwe interne rapporteringstructuur "Full Income Statement" ("FIS"). Vanaf 2010 werden hierbij alle niet-operationele kosten gerelateerd aan general cost, energie, ICT, Human Resources, kuisdiensten, Facility Management, kosten gerelateerd aan het Excell project en werknemers in de reconversie cel doorgerekend aan operationele resources via cost drivers. Initieel werden ook kosten rond Corporate Project Management, Business Intelligence en Purchasing doorgerekend, maar deze zijn ofwel geïntegreerd in andere Business Units (bv. Purchasing geïntegreerd in Finance in 2019), ofwel zijn de kosten verwaarloosbaar geworden en verwijderd uit het model (bv. Corporate Project Managers). In het costing-model (SAS-ABM) werden de kosten van deze ondersteunende activiteiten als dusdanig al rechtstreeks toegewezen aan operationele resources. We hebben in dit verband volgende bijkomende procedures uitgevoerd:
    - De hierboven beschreven kosten in de boekhouding (I-promis) konden worden aangesloten met het detail van de toegewezen kosten.
  - De economische aanvaardbaarheid van de cost drivers werd geëvalueerd en op basis van onze werkzaamheden noteren we volgende bevindingen:
    - Zoals in vorige jaren is de kostenallocatie van de energiekosten gebaseerd op de jaarlijkse consumptie van ieder gebouw volgens de Energy Tool die alle elektronische facturen bevat. Tijdens onze procedures merkten we op dat er bij nieuwe business units soms geen consumptie beschikbaar is omdat nog geen factuur voor deze business unit in 2019 werd ontvangen. Dat is bijvoorbeeld het geval als bpost een gebouw huurt met een jaarlijkse elektriciteitsfactuur. Additioneel merkten we op dat energiekosten enkel in acht genomen worden voor gebouwen waarvoor energie elektronisch gefactureerd wordt. Als gevolg hiervan zijn geen gebouwen opgenomen waarvoor energie deel uitmaakt van de huurprijs of waarvoor facturen

niet elektronisch worden ontvangen. Deze energiekosten zijn inbegrepen in de kosten per vierkante meter en zijn dus beschouwd als een deel van de huurprijs. We bevelen aan om in de toekomst en in de mate van het mogelijke, voor nieuwe business units een inschatting te maken van de energieconsumptie, zodat aan de business units ook kosten voor energie worden doorgerekend. Eveneens raden wij aan niet-elektronische facturen mee in beschouwing te nemen net als het deel van de huur dat betrekking heeft op energie in de doorrekening.

- "General costs" kreeg in 2019 een nieuwe driver toegekend ("NRB and Profit Share") die de voorgaande drivers ("Non recurring bonus" en "5% bonus") samenvoegt om zo simplificatie van het model na te streven. Deze kosten bevatten voornamelijk bonussen die verdeeld worden op basis van het aantal VTE's die een bonus ontvangen en worden nu gegroepeerd en verdeeld aan de hand van één driver in plaats van opgesplitst.
- Binnen "ICT" werden in 2019 vier nieuwe drivers toegevoegd ("ICT Applications", "ICT User Devices", "ICT Telecom" en "ICT Other") om zo de verschillende soorten ICT kosten eenvoudiger toe te kunnen wijzen aan de verschillende segmenten op basis van het actuele gebruik. Deze drivers komen in de plaats van de drivers "Directly Allocated Costs" en "Reallocation of FM, CLE, PUR, ICT costs", en vereenvoudigen zo het model verder.
- "HR&O" kreeg twee nieuwe drivers toegekend ("Legal" en "Unions") om zo de kosten met betrekking tot de vakbonden en de legale diensten nauwkeuriger te kunnen doorrekenen aan de segmenten. Deze veranderingen verhogen de causaliteit en zijn een verfijning van de kostenallocatie. Daarnaast werd ter simplificatie de driver "Headcount" in 2019 vervangen door een eenvoudigere VTE-gebaseerde driver die tot hetzelfde resultaat leidt.
- Voor 25 toewijzingen naar operationele activiteiten werden cost drivers afgestemd en herrekend met brongegevens zoals deze voortvloeien uit de onderliggende database. De achterliggende database waarmee deze cost drivers werden afgestemd, is de analytische boekhouding in I-promis.
- De toegewezen kosten in de boekhouding naar operationele resources konden worden aangesloten met de respectievelijke resources in het costing-model (SAS-ABM).

► Met betrekking tot punt 3

Op basis van een selectie van 5 producten, hebben we voor elk van deze producten 5 activiteiten en voor elk van deze activiteiten één bijhorende resource geselecteerd. De uit deze selectie voortvloeiende resource en activity drivers werden geanalyseerd. Voor elke driver hebben wij het proces van het costing-model (SAS-ABM) tot de uiteindelijke bron van informatie nagegaan en afgestemd. Uit onze uitgevoerde procedures is gebleken dat de resource en activity drivers konden worden afgestemd met brongegevens zoals deze voortvloeien uit de onderliggende database.

► Met betrekking tot punt 4

De lijst met 645 producten (exclusief de producten die betrekking hebben op global sustaining), zoals ons overgemaakt door bpost, werd volledig gereconcilieerd met de lijst van de producten van 2019 die naar het BIPT moet worden verstuurd. De lijst met 645 producten is bijgevoegd als bijlage bij dit verslag. Wij begrijpen dat het BIPT de classificatie van 2008, 2009 en 2010 heeft goedgekeurd in het kader van de verificatie van de nettokosten van de aanbieder van de universele dienst. Omwille van de aanpassing van de methodologie van de verificatie van de nettokosten van de universele dienst en het juridisch vacuüm omwille van de afwezigheid van een specifiek wettelijk kader met betrekking tot de goedkeuring van de classificatie, werden de lijsten van 2011 tot 2013 niet formeel goedgekeurd door het BIPT. De lijst met producten voor het jaar 2014 en de classificatie hiervan werd goedgekeurd door het BIPT volgens het besluit van de raad van het BIPT van 12 februari 2016 onder voorbehoud van een aantal opmerkingen. De lijst met producten voor het jaar 2015 en de classificatie hiervan werd goedgekeurd door het BIPT volgens het besluit van de raad van het BIPT van 26 september 2017 onder voorbehoud van bepaalde aanpassingen en opmerkingen. De lijst met producten voor het jaar 2016 en de classificatie hiervan werd goedgekeurd door het BIPT volgens het besluit van de raad van het BIPT van 30 november 2018 onder voorbehoud van bepaalde opmerkingen. De lijst met producten voor het jaar 2017 en de classificatie hiervan werd goedgekeurd door het BIPT volgens het besluit van de raad van het BIPT van 29 oktober 2019 onder voorbehoud van bepaalde opmerkingen. De lijst met producten voor het jaar 2018 en de classificatie hiervan werd goedgekeurd door het BIPT volgens het besluit van de raad van het BIPT van 23 december 2019. De lijst met producten voor het jaar 2019 en de classificatie hiervan werd goedgekeurd door het BIPT volgens het besluit van de raad van het BIPT van 26 januari 2021.

Wij hebben de volgende procedures uitgevoerd: (i) nagegaan of alle producten waaraan kosten werden toegewezen ook in de lijst met producten werden opgenomen en aldus een relevante classificatie hebben en (ii) het bekomen van een afdoende toelichting van andere belangrijke wijzigingen in de classificatie of nieuwe productdefiniëringen ten aanzien van de lijst van 2018.

Naar aanleiding van de door ons uitgevoerde werkzaamheden hebben we de volgende bevindingen:

- Naar analogie met onze rapportering over de boekjaren 2007 tot 2018, merken we op dat bpost naast de standaardclassificaties (USO - "U", Openbaar - "P" en Commercieel - "C") ook nog de code "S" gebruikt. De code "S" heeft betrekking op de interne postverdeling.
- Bepaalde productgroepen van Business Mail, Direct Mail en Minipack werden gesplitst in twee categorieën in 2015. De ene categorie gerelateerd aan post in transit werd als commercieel ("C") geclassificeerd, de categorie voor post met eindbestemming België als "U" (USO). Tot 2015 maakte bpost geen onderscheid tussen producten in transit door België en diegene met België als oorsprong. Naar aanleiding van de wijzigingen in de regelgeving van categorieën in 2011, moest bpost alle categorieën die overeenkomen met "in transit" als "C" classificeren. bpost beschikte echter niet over betrouwbare manieren om het onderscheid te maken. Vervolgens, in 2013, werd deze informatie ter beschikking gesteld aan de afdeling costing van bpost, maar bpost kwam toen niet terug op de categorieën zoals oorspronkelijk gedefinieerd in 2011. Op vraag van het BIPT werden reeds in 2016 bijkomende producten van Minipack gesplitst in "C" (commercieel) en "U" (USO). bpost is deze productcategorie in 2019 blijven splitsen.
- Voor bpack producten werd het product met omschrijving "Enlèvement sur demande - Bpack" en ID "NAT-HCO-BPK-XXX-CON-XXX-X28" samengevoegd met product BPACK Contract Services met ID "NAT-HCO-BPK-XXX-CON-XXX-X61", beide geclassificeerd in "C" (commercieel).
- Product "Philately Cards" met ID "NAT-PHI-XXX-XXX-XXX-XXX-X17" gerelateerd aan filatelie werd om technische redenen van ID aangepast naar "NAT-PHI-XXX-XXX-XXX-XXX-118" en blijft geclassificeerd in "C" (commercieel).
- Aan de category "Bpack" werden twee producten toegevoegd namelijk "Bpack XL -XXL" en "Bpack XL - XXL unwanted". Dit betreft producten voor omvangrijke zendingen tot 3,5 meter lang, 170kg zwaar en met een maximaal volume van 1,5m³. Beide producten zijn geclassificeerd in "C" (commercieel).
- Introductie van tarief "non prior" voor producten "Cash Paid label" en "Stamp" beide voor Format non norm en Format norm allen geclassificeerd in "U" (universeel).
- In de category international werden 8 nieuwe producten gecreëerd op basis van nieuwe combinaties van tarief, prioriteit, formaat, bestemming en andere opties. De volgende producten werden geclassificeerd in "U" (universeel): Int Biz - PRI - Belg -ParcelsTrakPak - USO; Int'I Out - Prior-ROE-Recommandé-MAF-Plein tarif; Int'I Out - Prior-ROW-Recommandé-MAF-Plein tarif; Int'I Out - Prior-Lim-Recommandé-MAF-Plein tarif en Int Out - PRI - ROE - Format E - Mini - LVS - USO. De volgende producten werden geclassificeerd in "C" (commercieel): "Int Out - PRI - ROE -ParcelsTrakPak - COM", "Int Out - Retour - ROW - Format G - Direct Mail - NV" en "Int Biz-China-PRI-Belg-FormatE-BusMail-TNT-COM".
- Ter verduidelijking werd het product "Business Sustaining Mail - 00012132" van naam veranderd in "ENA - Combi-Pack" aangezien het een commercieel product is geclassificeerd in "C" (commercieel)

- Het product BPACK WORLD outside EU geïnclassificeerd in "U" (universeel) werd verwijderd uit de lijst en de kosten en opbrengsten zijn opgenomen onder de producten 18-pack world within EU above 10kg geïnclassificeerd in "C" (commercieel) en 18-pack world within EU, below 10kg geïnclassificeerd in "U" (universeel).
- Er werden 104 overige producten verwijderd van de lijst aangezien ze niet meer in gebruik zijn. Een overzicht van de verwijderde producten is opgenomen als bijlage bij dit rapport.
- In de categorie international werden 25 producten van naam veranderd door bepaalde namen af te korten. Het betreft de volgende afkortingen: Rest of Europe naar ROE, Prepaid Stamps naar Stamps en Tarif Daily naar Tar Daily. Deze producten blijven geïnclassificeerd in "U" (universeel).
- We zijn nagegaan dat brieven van minder dan 2 kg en pakketjes van minder dan 10 kg onder "U" (universeel) zijn geïnclassificeerd. We bemerkten geen uitzondering.
- Voor "global sustaining" werden de wijze van ingave en aanpassingen ten opzichte van het voorgaande jaar goed en uitgebreid beschreven. Een analytische vergelijking werd gemaakt van de kosten en opbrengsten voor "global Sustaining" in 2019 ten opzichte van 2018 en de belangrijkste verschillen werden verklaard. Daarnaast werden de belangrijkste kosten en opbrengsten van "global Sustaining 2019" inhoudelijk verklaard en nagekeken.
- Echter, net zoals bpost gedaan heeft voor de kosten van "global sustaining" in 2016, is het aanbevolen de opbrengsten "global sustaining" te analyseren om te zien of deze niet kunnen worden toegewezen aan commerciële producten.

► Met betrekking tot punt 5

Door middel van interviews, op basis van ontvangen informatie van de betrokkenen en op basis van een steekproef van 25 wijzigingen, hebben wij de procedures volgens dewelke de basisgegevens van de analytische boekhouding worden gewijzigd en/of ingevoerd, evenals de verschillende controles die deze procedures bevatten geanalyseerd. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden kunnen we bevestigen dat:

- (i) de wijzigingen zijn geïnventariseerd en gedocumenteerd volgens een goed opgestelde en duidelijke chronologie waarbij de ingestelde procedures worden nageleefd.
- (ii) De wijzigingen zijn niet altijd uitgevoerd door de volgens het organigram gemachtigde personen: voor de MRS-RSS waardeketen zijn wijzigingen doorgevoerd door een niet formeel gemachtigde, m.d. door de gemachtigde voor de MRS-BIZ waardeketen. Deze persoon zou over de juiste kennis beschikken om aanpassingen te maken omdat er sterke overeenkomsten zijn tussen de MRS-RSS en MRS-BIZ waardeketen.
- (iii) Deze wijzigingen concreet vertaald zijn in het costing-model

Met betrekking tot (i) hebben wij vastgesteld dat het loggen van wijzigingen per sequentie (chronologie van de kostentoewijzing in SAS-ABM) manueel in een Excel bestand wordt geïnventariseerd. Bovendien worden de wijzigingen sinds 2010 eveneens onderbouwd via LOG-files. We wensen hierbij evenwel de aandacht te vestigen dat alle informatie die is opgenomen in de LOG-files, niet automatisch geregistreerd werd. Daarnaast bevat de LOG-file enkel de uitgevoerde veranderingen; bijkomende stappen in het proces (bv. aanvraag van modificaties in het costing-model) worden momenteel niet ondersteund door gestandaardiseerde documentatie. Voor onze overige opmerkingen over het gebruik van de LOG-files verwijzen we naar punt 3 van onderhavig verslag.

Met betrekking tot (ii) kunnen we besluiten dat de wijzigingen in sommige gevallen niet door de volgens het organigram gemachtigde personen zijn aangebracht, maar dat een redelijke verklaring kon worden gegeven in geval van discrepanties. Met betrekking tot (iii) hebben wij op basis van een steekproef van 25 wijzigingen vastgesteld dat de wijzigingen concreet zijn vertaald in het costing-model SAS-ABM.

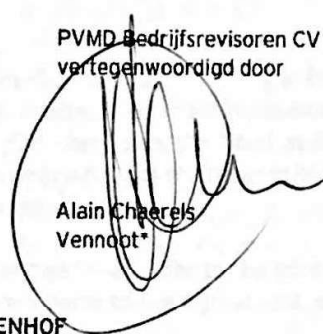
**HET COLLEGE VAN COMMISSARISSEN,
DE LEDEN VAN HET INSTITUUT DER BEDRIJFSREVISOREN**

EY Bedrijfsrevisoren BV
vertegenwoordigd door

Han Wevers
Partner*
* Handelend in naam van een BV

PVMD Bedrijfsrevisoren CV
vertegenwoordigd door

Alain Chaerels
Vennoot*

HET REKENHOF

vertegenwoordigd door

Philippe Roland
Eerste voorzitter van het Rekenhof

Hilde François
Voorzitter van het Rekenhof